

**Stredná odborná škola obchodu a služieb
Nábřežie J. Kalinčiaka 1
Prievidza**

Organizačná smernica 3/2016

Smernica – Prevencia a riešenie šikanovania, násilia, drogových závislostí a prevencie rizikového správania žiakov v škole a v jej pracoviskách a v Školskom internáte

Cieľom smernice je vzhľadom na závažnosť šikanovania poskytnúť základné informácie zamestnancom, ktorí sa podieľajú na výchovno-vzdelávacom procese o formách jeho prejavov, návrhoch na riešenie, spôsoboch ich preventívneho pôsobenia a o potrebe spolupráce s rodičmi žiakov a príslušnými inštitúciami. Cieľom je poskytnúť i informácie prevencie a riešenia drogových závislostí a prevencie rizikového správania žiakov v škole.

Vypracovali:

Mgr. Jana Majtánová, Mgr. Michaela Caňová, Mgr. Mária Rozenbergová

Schválil: PaedDr. Štefan Gaman, riaditeľ školy

AUGUST 2016

V súlade s Metodickým usmernením č. 7/2006-R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach a Národným programom boja proti drogám vydáva riaditeľ školy túto smernicu - **Prevencia a riešenie šikanovania, násilia, drogových závislostí a prevencie rizikového správania žiakov v škole.**

Čl. 1

Úvodné ustanovenia

Táto vnútorná smernica sa vydáva za účelom prevencie a riešenia šikanovania, násilia, drogových závislostí a prevencie rizikového správania žiakov.

Čl. 2

Pôsobnosť

Táto smernica sa vzťahuje na činnosť

A / Školy

B/ Dielní praktického vyučovania

C/ Pracovnísk praktického vyučovania (zmluvných)

D/ Školského internátu

Čl. 3

Definícia pojmov

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorého zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrášovanie. Ide o cieľené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Drogová prevencia sa definuje ako iniciatívy, aktivity a stratégie určené na to, aby sa predchádzalo zneužívaniu návykových látok, oddialil sa prvý kontakt s nimi, aby sa zamedzilo negatívnym dôsledkom spojeným so zneužívaním legálnych a nelegálnych drog. Školská prevencia obsahuje všetky vyššie uvedené aspekty, obmedzuje sa ale na školské prostredie. Zahrňuje prevenciu zneužívania drog a pravidlá a predpisy týkajúce sa drog, pomoc pri vyhľadávaní a poskytovaní starostlivosti pre ohrozených žiakov v odborných poradenských zariadeniach a službách a akékoľvek ďalšie aktivity a stratégie týkajúce sa zneužívania drog v škole.

Pod pojmom **primárna prevencia** rozumieme stratégie a aktivity určené na predchádzaniu prvému užitiu drogy, k vlastnému začiatku užívaniu drogy.

Sekundárna prevencia zahrňuje programy, stratégie a aktivity zamerané na prevenciu vlastného zneužívania drog, včasnú identifikáciu a liečbu užívateľov drog s cieľom zabrániť vzniku závislosti na drogách (deti, ktoré už prvý kontakt, experimenty majú za „sebou“).

Čl. 4

Znaky šikanovania

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou,
- e) urážlivé nadávky, posmech,
- f) odcudzenie vecí,
- g) elektronické šikanovanie (rozpracované vid'. plán koordinátora prevencie) a i.

Čl. 5 Prejavy šikanovania

1. Priama podoba:

- a) fyzické útoky,
- b) urážlivé prezývky,
- c) nadávky,
- d) posmech,
- e) tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obeť,
- f) odcudzenie vecí atď.

2. Nepriama podoba:

- a) zhoršenie vzťahov v triede,
- b) vtieravé správanie agresora,
- c) utiahnuté správanie obeť,
- d) stráž pri dverách,
- e) dieťa čaká, kým odídu ostatní zo školy,
- f) obeť stojí cez prestávku pri kabinete učiteľov,
- g) zhoršenie správania obeť,
- h) zhoršenie prospechu obeť,
- i) zvýšená chorľavosť,
- j) rodičia vyslovia obavy zo šikanovania,
- k) obeť máva „náhodné“ zranenia,
- l) veci obeť sú zrazu v neporiadku.

V prípade agresorov často ide o jedincov:

- nadpriemerne telesne zdatných, silných, obratných (hlavne pri fyzických útokoch),
- s veľmi dobrou inteligenciou, ktorá umožňuje vymýšľať rafinované formy agresie, čím môže nahrádzať nedostatok fyzickej sily,
- sebaistých, neúzkostných, často však poškodených nevhodnou výchovou,
- typická je túžba dominovať, ovládať druhých, bezohľadne sa presadzovať,
- ľahko sa urazia, sú vzťahovační,
- ubližovať druhým je pre nich radosť,
- určitú úlohu tu má aj temperament, vždy však posilňované rodinnou výchovou (nedostatok záujmu, citový chlad, ponižovanie, fyzické násilie, agresívne správanie rodičov),
- ktorí sa chcú týmto spôsobom zaradiť do partie.

Obeťou šikanovania sa môže stať každý. Šikanovanie hrozí žiakom, ktorí prídu ako noví do už zohraného kolektívu.

Najčastejšie sa stávajú terčom šikanovania deti vtedy:

- ak sa od skupiny odlišujú pre nejakú zvláštnosť (dobrý žiak, alebo handicepovaný)
- ťažšie nadväzuje kontakty,
- na o statných pôsobí dojmom citovo labilného,
- dieťa zo sociálne slabšej vrstvy (menej atraktívne oblečené, hygienická zanedbanosť,
- provokujú agresiu vlastným správaním.

Obeť máva nízke sebavedomie, sklon pociťovať zanedbanie bez dostatočného dôvodu, považuje sa za nezaujímavú, ťažko sa presadzuje medzi spolužiakmi.

Rozpoznanie obeť šikanovania:

- žiak je cez prestávky často sám, ostatní žiaci neprejavujú o neho záujem,
- cez prestávky vyhľadáva blízkosť učiteľov,
- pôsobí smutne, až depresívne, máva blízko k plaču,
- zhoršuje sa jeho školský prospech, niekedy aj náhle
- jeho veci sú poškodené alebo zničené,
- máva odreniny, modriny, škrabance, ktoré nevie vysvetliť,
- často ho pred odchodom do školy bolieva hlava, brucho,...

Šikanovanie sa môže prejavovať v priamej a nepriamej podobe.

Priame znaky šikanovania sú:

- Posmešné poznámky na adresu žiaka, urážlivé prezývky, nadávky, ponižovanie, posmech, hrubé žarty na jeho účet. Rozhodujúce je, do akej miery je daný žiak konkrétnou prezývkou alebo „žartom“ zraniteľný.
- Kritika žiaka, výčitky na jeho adresu, najmä prednesené nepriateľským, nenávisným, alebo pohrdavým tónom.
- Nátlak na žiaka, aby dával vecné alebo peňažné dary šikanujúcemu, alebo za neho platil.
- Príkazy, ktoré žiak dostáva od iných spolužiakov, najmä prednesené panovačným tónom a skutočnosť, že sa im podriaďuje.
- Nátlak na žiaka k vykonávaniu nemorálnych až trestných činov či k spoluúčasti na nich.
- Strkanie, štvachanie, údery, kopance, ktoré prípadne nie sú zvlášť silné, ale je nápadné, že ich obeť neopláca.
- Šarvátky, v ktorých jeden z účastníkov je zreteľne slabší a snaží sa uniknúť.

Nepriame (varovné) znaky šikanovania môžu byť napr.:

- žiak je cez prestávky často sám, ostatní žiaci neprejavujú o neho záujem,
- cez prestávky vyhľadáva blízkosť učiteľov,
- ak má žiak prehovoriť pred triedou je neistý, ustrašený,
- pôsobí smutne, až depresívne, máva blízko k plaču, stáva sa uzavretým,
- zhoršuje sa jeho školský prospech, niekedy aj náhle a nevysvetliteľne,
- jeho veci sú poškodené alebo zničené, prípadne rozhádzané,
- máva odreniny, modriny, škrabance, ktoré nedokáže vysvetliť,
- zašpinený alebo poškodený odev, stále mu chýbajú nejaké jeho veci,
- odmieta vysvetliť poškodenie a stratu vecí alebo používa nepravdepodobné výhovorky,
- mení pravidelnú cestu do školy a zo školy,
- vyhľadáva dôvody pre absenciu v škole.

Kyberšikanovanie

Kybernetické šikanovanie, elektronické šikanovanie, online šikanovanie

Kyberšikanovanie je jedným z najčastejších negatívnych javov na internete. S rozšírením moderných technológií sa aj výrazná časť šikanovania presunula do virtuálneho prostredia. Pre agresorov je ľahšie ubližovať niekomu, komu sa nemusia pozrieť priamo do očí, menej vnímajú emócie a zranenie obeť, menej si uvedomujú závažnosť svojho konania a zodpovednosť zaň. Agresora chráni anonymita pred odhalením. Pre obeť je virtuálne šikanovanie ešte závažnejšie, nakoľko nemôže pred ním uniknúť nikam, ani do bezpečia domova. Ak používa mobilný telefón alebo internet, agresori sa k nej dostanú v ktorúkoľvek dobu a na ktoromkoľvek mieste.

Medzi kyberšikanovanie patrí:

- urážanie a nadávanie prostredníctvom komentárov na sociálnych sieťach; posielanie urážajúcich správ cez email, čít alebo mobil, nadávanie cez čít, anonymné telefonáty
- obťažovanie, zastrasovanie, vyhrážanie a vydieranie – opakované obťažovanie prezváňaním, anonymnými telefonátmi, či nechcenými správami cez mobil, preťažovanie emailovej schránky nevyžiadanou poštou, posielanie vírusov, vyhrážanie sa ublížením alebo smrťou
- zverejňovanie trápnych, intímnych alebo upravených fotografií alebo videí; s ktorými obeť nesúhlasí alebo o fotografie, ktoré boli vytvorené fotomontážou,
- šírenie osobných informácií alebo klebiet – zverejnenie súkromnej komunikácie alebo ohováranie na sociálnych sieťach,
- vylúčenie zo skupiny – napríklad z tímu v online PC - hrách, ignorovanie v komunikácií a v diskusných skupinách.
- krádež identity, vytváranie falošných a posmešných profilov, nenávisných skupín – agresor získa prístup k údajom obeť a pod jej menom objednáva rôzny tovar z internetu. Páchatel vytvorí obeť profil, v ktorom ju zosmiešňuje, ponižuje.

Následky kyberšikanovania:

- zanedbávanie školských povinností, zlyhávanie v škole, vyhýbanie sa škole,
- psychosomatické ťažkosti (zdravotné ťažkosti spôsobené psychickými príčinami – bolesti brucha, poruchy spánku, a pod.
- neustály strach a pocit ohrozenia,

- pokles sebedomia a dôvery v ľudí,
- bezvýchodiskovosť a beznádej,
- násilie voči iným, pomsta,
- sebapoškodzovanie, samovražda.

Žiak môže byť elektronicky šikanovaný, ak:

- nečakane prestane používať PC,
- je nervózný, neistý alebo smutný pri čítaní emailov, alebo správ v mobile,
- uniká do choroby,
- nechce chodiť do školy alebo medzi ľuďmi,
- vyhýba sa rozhovoru o tom čo robí na počítači
- uzatvára sa pred rodinou a priateľmi a súčasne po popiera, že by sa niečo dialo.

Žiak môže elektronicky šikanovať, ak:

- rýchlo vypína obrazovku alebo zatvára programy v počítači, keď sa niekto k nemu priblíži,
- prehnane sa smeje pri práci na PC
- trávi čas s kamarátmi pri PC, prehnane sa s nimi smeje,
- používa niekoľko online účtov alebo adries, ktoré ani nie sú jeho.

Čl. 6

Zodpovednosť školy

Ciele školy:

- snažiť sa vytvoriť prostredie obmedzujúce vznik šikanovania,
- vhodnými prostriedkami zabrániť jeho trvaniu,
- vytvárať pozitívnu klímu v triede, v celej škole - budovať kladné medziľudské vzťahy, zodpovednosť za správanie, uvedomovanie si dôsledkov správania,
- podporovať zdravie, zdravý životný štýl,
- vytvárať školu bez drog - hlavne alkohol a tabak - vytvárať postoje a schopnosti odmietat' tieto látky,
- v rámci primárnej prevencie informovať žiakov (primerane veku) o návykových látkach, ich účinkoch a rizikách,
- realizovať osobnostný a sociálny rozvoj, rozvoj sociálnych komunikatívnych zručností - komunikácia so žiakmi, medzi žiakmi a pedagógmi, spôsob vyjadrovania, oslovovania,
- zapájanie rodičov do diania v škole, informovať ich o dianí v škole,
- vhodné využívanie voľného času.

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa školského a pracovného poriadku školy.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy,
 - a) ktorí realizujú vyučovací proces, ktorí realizujú výchovu mimo vyučovania,
 - b) ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách, a v iných priestoroch školy a jej dielní (pracovísk) praktického vyučovania a v Školskom internáte,
 - c) ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (školské výlety, kurzy, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia a ďalšie školské akcie),
 - d) ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas záujmových krúžkov.
3. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy **v žiadnej miere akceptované**. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi **bez meškania riešiť** a každej jeho obeti poskytnúť okamžitú pomoc. Je povinný ihneď túto skutočnosť oznámiť triednemu učiteľovi agresora a obeť, výchovnému poradcovi, prípadne vedeniu školy.

Čl. 7

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle

Zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:

- a) proti občianskemu spolunažívaniu,
- b) proti majetku.

2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil štrnásť rok svojho veku. Ak v čase spáchania priestupku dovŕšil štrnásť rok a neprekročil osemnásť rok svojho veku, zaraďuje sa do kategórie „mladistvých“.

3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Ide najmä o trestný čin:

- a) ohovárania,
- b) nebezpečného vyhrážania,
- c) ublíženia na zdraví,
- d) obmedzovania osobnej slobody,
- e) nátlaku,
- f) vydierania,
- g) lúpeže,
- h) hrubého nátlaku,
- i) krádeže,
- j) poškodzovania cudzej veci,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci.

4. Páchatelom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.

5. Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil štrnásť rok svojho veku. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásť rok a neprekročili osemnásť rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „mladistvých“.

6. Pedagogický zamestnanec školy, ktorý sa dozvie o prípade šikanovania a neprijme v tomto smere žiadne opatrenie, sa vystavuje riziku trestného postihu.

7. Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže pedagogický zamestnanec napĺňať i skutkovú podstatu trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví a to tak, že inému z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.

Čl. 8

Postup v prípade zistenia šikanovania a požívania návykových látok

A/ Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že sa v priestoroch budovy počas školského vyučovania a na školských akciách zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický i nepedagogický zamestnanec povinný postupovať:

1. Zamestnanec, ktorý zistí šikanovanie, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (predtým si zistí meno a priezvisko žiakov a triedu, ktorú navštevujú), výchovného poradcu a člena vedenia školy.

2. Triedni učitelia, MOV, vychovávateľa si na vyšetrovanie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovného poradcu (pri zachovaní dôvernosti).

O danom vyšetrovaní spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v jednom vyhotovení:

- a) členovi vedenia školy
- b) výchovnému poradcovi

Jeden exemplár vložia do osobného spisu žiaka.

V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnu opatrenia na riešenie.

3. Triedni učitelia, MOV a vychovávatelia agresora a obeť v spolupráci s výchovným poradcom si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (pri zachovaní dôvernosti). K pohovoru prizvú aj člena vedenia školy.

4. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade so školským poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. – Trestný zákon v znení neskorších predpisov a zákonom č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

5. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.

6. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, výchovného poradcu, v ich neprítomnosti člena vedenia školy, resp. MOV alebo vychovávateľa..

B/ Postup pri podozrení zo zneužívania návykových látok

Tabakové výrobky - konzumácia v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. spísanie záznamu s vyjadrením žiaka
3. oznámenie rodičom - komunikácia s nimi
4. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
5. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve

Alkohol - konzumácia v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. pri ohrození zdravia, života škola zabezpečí potrebnú pomoc a volá lekársku pomoc,
3. ak nehrozí akútne nebezpečenstvo, spísanie záznamu s vyjadrením žiaka,
4. vyzoznenie zákonného zástupcu a ten si žiaka vyzdvihne,
5. komunikácia s rodičom,
6. výchovné opatrenie v súlade so ŠP,
7. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve,
8. Podľa § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve:

Riaditeľ a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci sú povinní oznámiť obci požitie alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou osobou do 18 rokov.

Alkohol - nález v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. okamžite informovať vedenie školy
3. spísanie záznamu s vyjadrením žiaka, ak bol nájdený u neho oznámenie rodičom, komunikácia s nimi
4. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
5. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve

Omamné a psychotropné látky - konzumácia v škole

1. odobratie a zaistenie výrobku
2. pri ohrození zdravia, života škola zabezpečí potrebnú pomoc a volá lekársku pomoc
3. ak nehrozí akútne nebezpečenstvo, spísanie záznamu s vyjadrením žiaka
4. vyzoznenie zákonného zástupcu a ten si žiaka vyzdvihne
5. komunikácia s rodičom
6. výchovné opatrenie v súlade so ŠP
7. oboznámenie ostatných pedagógov, žiakov v kolektíve
8. Podľa § 5 ods. 10 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve:

Riaditeľ a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci sú povinní oznámiť obci požitie alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou osobou do 18 rokov.

Omamné a psychotropné látky - distribúcia

1. pri podozrení na distribúciu musí škola vždy informovať PZ SR

Omamné a psychotropné látky - nález

1. odobratie a zaistenie látky,
2. netestujeme chemické zloženie,
3. spísanie záznamu,
4. ak bola látka nájdená u žiaka, ten sa k tomu písomne vyjadrí,
5. za prítomnosti svedka je látka vložená do obálky, zapíše sa dátum, čas a miesto nálezu, obálka sa zapečatí (prelepiť s pečiatkou školy) a uschová sa,
6. škola vyrozumie PZ SR, tá látku identifikuje a zaistí.

Čl. 9

Činnosť v rámci preventívnych opatrení

1. Základným preventívnym opatrením školy je osvojiť si základný princíp „Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“
2. S podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania ako antisociálneho správania jednotlivcov i skupín sa oboznámi všetci žiaci, zamestnanci školy a rodičovská verejnosť. Pre žiakov, pedagogických zamestnancov i rodičov je potrebné vedieť, že tieto formy správania nie sú neškodným humorom a zábavou.
3. Počas všetkých vyučovacích hodín, počas činnosti v školskom internáte, počas mimoškolských aktivít, záujmovej činnosti učiteľ žiakov prijímať všeobecné hodnoty spoločnosti, identifikovať sa s nimi a konať v ich duchu v každodennom živote.
4. Riaditeľ školy umožní ďalšie vzdelávanie v tomto smere podľa akreditovaných programov výchovnému poradcovi, koordinátorovi prevencie, školskému špeciálnemu pedagógovi a pedagogickým zamestnancom.
5. **V rámci účinnej prevencie šikanovania stratégie je dôležité najmä:**
 - a) Vytvárať pozitívnu klímu v škole.
 - b) V úzkej spolupráci medzi žiakmi, zamestnancami školy, rodičmi oznamovať aj zárodoky šikanovania (pri zachovaní dôvernosti takýchto oznámení):
 - dozor konajúcemu pedagógovi,
 - vyučujúcemu, majstrovi odbornej výchovy,
 - triednemu učiteľovi,
 - vychovávateľovi,
 - výchovnému poradcovi,
 - školskému špeciálnemu pedagógovi,
 - vedeniu školy.
 - c) viesť písomné záznamy o riešení konkrétnych prípadov šikanovania.
 - d) V súlade s pracovným poriadkom vykonávať zvýšený dozor cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení i v čase mimo vyučovania žiakov, a to najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať.
 - e) Oboznámiť pedagogických zamestnancov so systémom pre oznamovania a vyšetrovanie šikanovania.
 - f) Informovať pedagogických zamestnancov, žiakov, aj rodičov tom, čo robiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní.
 - g) Spolupracovať s odborníkmi z SPPPaP resp. ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne.
 - h) Zaangažovať do riešenia a do prevencie šikanovania žiacky parlament.

Navrhované opatrenia školy v rámci prevencie rizikového správania žiakov

- a) zvyšovanie odbornej úrovne pedagógov v oblasti prevencie,

- b) pravidelné oboznamovanie žiakov s vnútorným poriadkom školy,
- c) dodržiavanie pravidiel - výklad, kontrola zo strany pedagógov, ale aj žiakov,
- d) pri porušovaní pravidiel - postihnutie vinníka,
- e) zvyšovanie spolupráce medzi triednym učiteľom a triedou, triednym učiteľom a rodičmi,
- f) využívať stále viac akcie „žiaci pre žiakov" - peer programy,
- g) podpora zdravotnej, osobnostnej a sociálnej výchovy,
- h) systematická preventívna činnosť (prednášky, besedy, predstavenia...), podpora zdravého životného štýlu,
- i) využívať preventívne programy: „Cesta k emocionálnej zrelosti", „Nenič svoje múdre telo", „Ako poznám sám seba".

Čl. 10

Metódy riešenia šikanovania

- 1. Pre vyšetrovanie šikanovania sa využije nasledovná stratégia**
 - a) zaistenie ochrany obetiam,
 - b) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou, s agresormi,
 - c) nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami (nikdy nekonfrontovať obeť a agresorov),
 - d) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov,
 - e) kontaktovanie školského psychológa, špeciálneho pedagóga, CPPPpP, CŠPP alebo diagnostické centrum (ďalej len „DC"),
 - f) využitie anonymnej dotazníkovej metódy.
- 2. Pri výskyte skupinového násillia voči obeť sa zachová nasledovný postup**
 - a) okamžitá pomoc obeť,
 - b) dohoda riaditeľa školy s pedagogickými zamestnancami na postupe vyšetrovania,
 - c) vlastné vyšetrovanie,
 - d) zabránenie možnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
 - e) pokračujúca pomoc a podpora obeť,
 - f) v prípade potreby nahlásenie prípadu polícii,
 - g) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov,
 - h) kontaktovanie CPPPpP, CŠPP, DC a pod..

Čl. 11

Opatrenia na riešenie situácie

- 1. Opatrenia pre obeť**
 - a) odporučiť rodičom obeť vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť CPPPpP, CŠPP
 - b) zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom,
 - c) informovanie a poradenstvo pre rodičov obeť.
- 2. Opatrenia pre agresorov**
 - a) odporučenie rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť CPPPpP, CŠPP,
 - b) zníženie známky zo správania,
 - c) výchovné opatrenia - napomenutie a pokarhanie triednym učiteľom, pokarhanie riaditeľom školy, znížená známka zo správania.
- 3. Opatrenia v mimoriadnych prípadoch**
 - a) odporúčanie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do miestne príslušného DC, prípadne do liečebno-výchovného sanatória,
 - b) oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny - sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého,
 - c) oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin.

Čl. 12 **Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami**

Pri podozrení na šikanovanie žiaka je potrebná spolupráca vedenia školy, koordinátora prevencie, prípadne výchovného poradcu a ďalších pedagogických zamestnancov tak s rodinou obete, ako aj s rodinou agresora. Nedá sa však predpokladať, že rodičia budú vždy hodnotiť situáciu objektívne, preto sa odporúča upozorniť ich na to, aby si všímali možné príznaky šikanovania a ponúknuť im pomoc.

Pri pohovore s rodičmi majú dbať pedagogickí zamestnanci na taktný prístup a najmä na zachovanie dôvernosti informácií.

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie drogových závislostí a rizikového správania žiakov, výchovný poradca, ale hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:
 - a) aby si všímali možné príznaky šikanovania a
 - b) súčasne im ponúknuť pomoc.

Táto povinnosť platí tak pre rodinu obete ako aj pre rodinu agresora.

2. Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a najmä zachovanie dôvernosti informácií.

3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje výchovný poradca a koordinátor prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov.

4. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru PZ SR.

5. Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.

Čl. 13 **Záverečné ustanovenia**

1. S touto smernicou sú povinní oboznámiť sa všetci pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci školy.
2. S touto smernicou oboznámia triedni učitelia a vychovávatelia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka na rodičovských združeniach jednotlivých tried, resp. písomne (Školský internát)
3. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do triednej knihy v časti triednická hodina, resp. vychovávatelia do denníka výchovnej skupiny.
4. Výchovní poradcovia ako aj koordinátor prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.
5. Smernica bola prerokovaná v pedagogickej rade 31.8.2016 a boli s ňou oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci a odborný zamestnanec.
6. Smernica nadobúda účinnosť dňom 1.9.2016 a platí na dobu neurčitú.

V Prievidzi 31.08.2016

PaedDr. Štefan Gaman
riaditeľ školy

OBSAH

Čl 1	Úvodné ustanovenie	2
Čl. 2	Pôsobnosť	2
Čl. 3	Definícia pojmov, šikanovanie, drogová prevencia	2
Čl. 4	Znaky šikanovania	2
Čl. 5	Prejavy šikanovania	3
Čl. 6	Zodpovednosť školy	5
Čl. 7	Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť	6
Čl. 8	Postup v prípade zistenia šikanovania a požívania návykových látok	6
Čl. 9	Činnosť v rámci preventívnych opatrení	8
Čl. 10	Metódy riešenia šikanovania	9
Čl. 11	Opatrenia na riešenie situácie	9
Čl. 12	Spolupráca s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami	10
Čl. 13	Záverečné ustanovenia	10